

Epilepsie
bij vrouwen

Wat is epilepsie?

- ■ ■ Epilepsie is een stoornis die ongeveer 1 op de 150 à 250 personen treft. In België gaat het dus om meer dan 60.000 personen. Er bestaan trouwens verschillende vormen van epilepsie.
- ■ ■ Epilepsie wordt gekenmerkt door herhaalde aanvallen. Een aanval wijst op een abnormale en tijdelijke elektrische ontlading in de hersenen. Buiten de aanvallen werken de hersenen meestal volstrekt normaal.
- ■ ■ Epilepsie kan het gevolg zijn van complicaties bij de bevalling, een infectie, een schedel- of hersentrauma en een beroerte. In 65% van de gevallen is de oorzaak echter onbekend of genetisch.
- ■ ■ Epilepsiepatiënten kunnen absoluut een normaal leven leiden, zeker als ze hun aanvallen kunnen voorkomen met aangepaste geneesmiddelen.

De belangrijkste soorten aanvallen

■ ■ ■ Gegeneraliseerde aanval:

de abnormale elektrische ontlading heeft plaats in de volledige hersenen.

- **Tonisch-clonische aanval** is de meest bekende en ook meest schrikwekkende aanval. De patiënte valt op de grond, verstijft, klemt haar kiezen op elkaar en krijgt een blauwe gelaatskleur. Vervolgens begint ze over heel haar lichaam herhaaldelijk te schokken (stuipen). Een tonisch-clonische aanval duurt meestal slechts één à twee minuten, maar wordt gevolgd door een coma van enkele minuten, waaruit de patiënte langzaam weer ontwaakt.
- Een **'absence'** is eveneens een gegeneraliseerde aanval, al wordt ze niet altijd opgemerkt. Ze komt vooral voor bij kinderen. Tijdens zo'n aanval houdt het kind zijn ogen geopend en geeft het een dromerige of verstrooide indruk. In werkelijkheid is het gedurende enkele seconden 'weg van de wereld'. Dit soort aanval verdwijnt meestal vanaf de adolescentie.

■ ■ ■ Partiële aanval:

de abnormale elektrische ontlading treft slechts een deel van de hersenen.

- Een **eenvoudige partiële aanval (ook focale aanval genoemd)** veroorzaakt geen bewustzijnsverandering. Ze gaat gepaard met trekkingen in een arm of been, abnormale gewaarwordingen (prikkelingen...), gezichtshallucinaties (licht, voorwerpen...), gehoorhallucinaties (geluiden, stemmen...).
- Een **complexe focale aanval (ook partiële aanval genoemd)** veroorzaakt wél een bewustzijnsverandering. De aanvallen duren enkele seconden tot enkele minuten en uiten zich in automatismen: de patiënte kauwt, slikt, grijpt iets vast, wil zich verplaatsen... zonder dat ze zich ervan bewust is.

Dagelijks leven

■ ■ ■ Gezond verstand!

Een vrouw met epilepsie kan uiteraard zelfredzaam zijn, werken, een partner en kinderen hebben, net als andere vrouwen. Wel moet ze enkele voorzorgen nemen die een kwestie zijn van gezond verstand:

- haar baby nooit alléén een badje geven,
- op de grond gaan zitten om met haar baby te spelen in plaats van rechtop te staan,
- enz.

■ ■ ■ Seksualiteit

Epilepsie staat een bevredigend seksleven absoluut niet in de weg. Ook al hebben sommige vrouwelijke epilepsiepatiënten minder zin in seks, de meesten hebben een compleet normaal seksleven, zeker als hun moreel en hun algemene gezondheidstoestand goed zijn. Bovendien is het fout om te denken dat seks een aanval kan uitlokken.

■ ■ ■ Autorijden

Net als voor alle epilepsiepatiënten is autorijden verboden. Het mag wel weer als de patiënte gedurende één jaar aanvalsvrij is gebleven.

Contraceptie

■ ■ ■ De pil

De contraceptiepil is het veiligste middel om een ongewenste zwangerschap te voorkomen. Vrouwelijke epilepsiepatiënten moeten hun gynaecoloog op de hoogte brengen van hun pilgebruik. Die (en/of de neuroloog) zal dan nagaan of de voorgeschreven pil voldoende gedoseerd is. Sommige anti-epileptica verminderen immers de werking van de pil. In dat geval moet de dosis verhoogd worden om dezelfde werkingsgraad te bereiken als bij vrouwen die geen anti-epileptica nemen. Lichte bloedingen in het midden van de cyclus zijn een alarmsignaal, want ze zijn vaak een teken dat de contraceptie niet doeltreffend is.

■ ■ ■ Stoppen met contraceptie

Als een vrouw zwanger wil worden, is het heel belangrijk om erover te kunnen praten met haar neuroloog vóór ze stopt met contraceptie. Die kan dan haar zwangerschap helpen voorbereiden, onder meer door haar anti-epilepticum aan te passen.

Hij zal meestal een geneesmiddel voorschrijven op basis van foliumzuur, dat ze moet nemen vier tot zes weken vóór ze stopt met contraceptie en gedurende de eerste drie maanden van de zwangerschap. Foliumzuur vermindert immers het risico op misvormingen van het centrale zenuwstelsel door gebruik van anti-epileptica.

Vrouwen mogen uiteraard niet stoppen met hun anti-epilepticum en evenmin de dosis wijzigen zonder doktersadvies, want ook epilepsieaanvallen kunnen negatieve gevolgen hebben voor de ontwikkeling van de foetus.

Geneesmiddelen

- ■ ■ Dankzij anti-epileptica zijn vandaag heel wat patiënten verlost van hun aanvallen. Ze kunnen allemaal bijwerkingen hebben, ook al reageert iedereen er anders op. Bij huidallergie (uitslag), zware vermoeidheid, slaperigheid... moet u erover praten met uw arts; die zal dan misschien de geneesmiddelen of de dosis aanpassen.
- ■ ■ Momenteel bestaan er een tiental anti-epileptica, zodat er voor elke patiënt wel een aangepast geneesmiddel is.
- ■ ■ Symptomen als gewichtstoename of toegenomen beharing moet u onmiddellijk melden aan uw arts. Ze zijn immers niet alleen onesthetisch, maar kunnen ook wijzen op micropolycystische eierstokken (verschillende kleine cysten op de eierstokken), die nefast zijn voor de vruchtbaarheid.

Hoe moet u reageren bij een aanval?

■ ■ ■ De juiste handelingen

Een tonisch-clonische aanval is vaak angstaanjagend, ook al is ze niet pijnlijk en evenmin gevaarlijk, en gaat ze meestal vanzelf over.

- **Verwijder harde of scherpe voorwerpen** waaraan de patiënte zich kan verwonden.
- **Verplaats de patiënte** alleen als ze in gevaar verkeert (aan de rand van een trap, in het water...).
- **Draai de patiënte in laterale veiligheidshouding** (op haar zijde en met het hoofd opzij), zodat ze gemakkelijker kan ademen en het speeksel wegkan.
- **Stop niets tussen haar tanden:** het is een misvatting dat een epilepsiepatiënt zijn tong kan inslikken.
- **Stel de patiënte gerust** tijdens de periode van verwarring die volgt op een aanval. Sommigen hebben rust of slaap nodig na een aanval.

■ ■ ■ Wanneer moet u medische hulp inroepen?

- Als de patiënte **voor het eerst een aanval** krijgt.
- Als de **aanval langer duurt** dan gewoonlijk (en zeker als de stuipen langer dan vijf minuten aanhouden).
- Als **twee aanvallen** elkaar opvolgen zonder dat de patiënte weer bij bewustzijn komt.
- Als de patiënt **met haar hoofd ergens tegenaan is gebotst** en langer bewusteloos blijft dan gewoonlijk. Ze heeft misschien een hersenschudding.
- Als de persoon **zich verwond** heeft bij het vallen.

■ ■ ■ Onthou één enkel noodnummer: **112**

Brochure samengesteld met de steun van

**THE UCB INSTITUTE
OF EPILEPSY**
www.ucb-ioe.be